

CRISI AL TEIXIT PRODUCTIU

Clam per un canvi de model

Empresaris, economistes i institucions reclamen un viratge estratègic urgent amb la complicitat de tots els actors

Redacció
BARCELONA

Valor afegit" seria l'expressió clau del desideràtum unànime que expressen en aquesta enquesta elaborada per l'AVUI diverses personalitats de primera fila de la vida econòmica catalana. Empresaris, professors d'universitat, sindicats i responsables de múltiples entitats de dinamització econòmica han assumit la frenada en el creixement de Catalunya i insten a unir forces entre el sector públic i el privat per reconduir el país per tal que no s'embarranqui en una via morta. Junt a la demanda d'infraestructures, un tema conegut de sobres pels lectors de seccions econòmiques, hi figuren clàssics com la necessitat de cooperació entre empreses, la permeabilització de les relacions entre universitat i societat i la lluita contra els assots de l'IPC i de la baixa productivitat. Tothom sembla d'acord que, junt amb les inversions voluminoses -que cal travar amb un finançament adequat-, no hi ha de mancar la previsió a llarg termini i porcions generoses d'imaginació.

FRANCESC CABANA
HISTORIADOR I ECONOMISTA

1 La indústria catalana és poc competitiva quan es tracta de productes de poc valor afegit, en els quals els costos salarials i de la seguretat social són més alts que en altres zones. És el cas del sector tèxtil, per exemple. Però encara ho és en molts d'altres, tal com demostra l'alt percentatge d'exportacions a càrrec de petites i mitjanes empreses, molt sovint poc conegudes o gens. La competitivitat exigeix una revisió continuada dels processos de producció amb innovació de disseny, incorporació de

noves tecnologies, logística i sistemes comercials avançats.

2 Em sembla correcte l'acord al voltant de la competitivitat, promogut per la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb sindicats i patronals. L'administració ha de procurar facilitar els canvis necessaris i no posar bastons a les rodes a les empreses, però la feina

correspon a les empreses privades, petites, mitjanes i grans.

3 La indústria catalana és de les més obertes del món i el seu futur està molt vinculat al d'Europa. Si el sector tèxtil català s'ensorra, per exemple, també s'ensorrarà el de la Llombardia. Les empreses catalanes han demostrat que els convé l'obertura de mercats i que han perdut el complex d'inferioritat que tenien fa 25 anys, quan només demanaven protecció i subvencions a l'administració. No sóc gens catastrofista a mitjà i llarg termini, però a vegades es fan dues passes endavant i una enrere. El que és evident és que en els propers anys no es podrà viure tranquil.

RAMON TREMOSA

PROFESSOR DEL DEPARTAMENT DE TEORIA ECONÒMICA. UNIVERSITAT DE BARCELONA

1 En els darrers anys hem perdut condicions d'entorn macroeconòmic favorables a l'activitat productiva: s'ha accentuat el dèficit d'infraestructures, sobretot si ens comparem amb les regions i nacions europees més dinàmiques; serveis socials bàsics, com la sanitat o l'ensenyament públics, presenten algun símptoma de col·lapse; la fiscalitat

LES PREGUNTES

1

Les estadístiques mostren que Catalunya està perdent competitivitat en molts vessants de la seva activitat econòmica. Quines creu que en són les causes?

2

Què considera que han de fer empreses i administracions per capgirar la situació?

3

Com veu el futur de la indústria catalana en el context d'una economia globalitzada en la qual només pot competir amb productes d'alt valor afegit?

empresarial és poc competitiva en el context europeu; es percep que baixa el nivell educatiu, també en lectura de llibres i diaris entre els nostres universitaris; no fomentem prou l'esperit crític, que és la base de tota innovació tecnològica. El dèficit fiscal és una de les causes del nostre estancament, però no l'única. I encara mantenim vicis seculars, com l'escassa capacitat de cooperar econòmicament més enllà de l'àmbit familiar.

2 Les empreses catalanes, moltes de les quals són de caràcter familiar, haurien d'operar conjuntament en els mercats internacionals, sense fer-ho no tenen viabilitat en l'economia global. Les administracions haurien de mirar de restaurar les condicions d'entorn macroeconòmic abans esmentades. Avui, amb una pressió fiscal del 40% del PIB i amb un

poder regulador estatal tan gran, la complicitat total del sector públic és un element clau de la competitivitat empresarial.

3 Els anys 2003 i 2004 la major part de la destrucció d'ocupació industrial estatal s'ha produït a Catalunya. La nostra indústria encara s'aguantava per la inèrcia industrial de les darreres

dècades, però no compensem la pèrdua d'ocupació industrial en sectors madurs amb la creació de llocs de treball en sectors de valor afegit elevat. L'actual marc legal del nostre autogovern, per exemple, si no millora substancialment consolidarà cada cop més la tendència de Catalunya a ser un territori no apte ni atractiu per a futures inversions de valor afegit elevat.

JOSÉ GARCÍA MONTALVO

PROFESSOR DEL DEPARTAMENT D'ECONOMIA I EMPRESA. UNIVERSITAT POMPEU FABRA

1 Una estratègia basada en el foment de la construcció i la sobreponderació del turisme no és adequada en el llarg termini. Això està reduint i re-

duirà la competitivitat. Cal trobar un equilibri sectorial que permeti una certa diversificació i apostar per indústries de futur amb capacitat de generar molt valor afegit. Cal fer una aposta decidida per la innovació i les noves tecnologies. La punxada de la bombolla tecnològica va fer que algú conclogués que la nova economia era un miratge. Però aquestes punxades també es van produir en revolucions tecnològiques del passat i posteriorment van donar origen a indústries molt potents. El repte és formar un clúster universitari, biomèdic i farmacèutic i la promoció de les noves indústries relacionades amb les tecnologies de la informació i les comunicacions. En fi, cal decidir si volem ser la Florida d'Europa (vendre cases als europeus del nord i fer-los massatges) o la Finlàndia del sud.

2 El govern hauria de clarificar la seva estratègia econòmica i apostar decididament per la via triada, que crec que hauria de ser la que he esmentat. Actualment no es veu una línia estratègica clara. El govern va en totes direccions creant comissions de savis que acaben dient el que tothom sap sense definir un pla consistent i global, que hauria de ser consensuat entre totes les forces polítiques. Sense pla a llarg termini estem perduts. Una de les primeres coses que cal resoldre és el tema del finançament. No tant pels seus efectes sobre la competitivitat (que són dubtosos), sinó per acabar de gastar energies en aquest tema i evitar que sigui el boc expiatori quan l'economia catalana no funciona al ritme desitjat. Un altre tema és el sistema educatiu. Les indicacions que el sistema de formació dels alumnes catalans no és l'adequat són moltíssimes. Els empresaris no paren d'assenyalar que

l'anglès ha de ser una prioritat i actualment, tot i ser present en l'ensenyament obligatori, el nivell és molt baix. No oblidem que una part dels llocs de treball que l'Índia està robant als EUA es basa exclusivament en la capacitat del sistema educatiu indi d'ensenyar un excel·lent anglès als seus estudiants. Convindria solucionar aquest aspecte com més aviat millor, ni que sigui aplicant-hi mesures dràstiques i un gran esforç pressupostari. Un altre assumpte és l'impuls decidit de la formació professional, ja que, a Catalunya, malgrat el desprestigi que pateix, els graduats d'FP de segon grau tenen un nivell d'atur inferior al dels universitaris. I, finalment, la universitat. Com que no té solució, no sé si val la pena esmentar-ne alguna cosa. Segueix totalment aïllada de la societat i de les necessitats del sistema productiu. Els professors i els rectors contiuen pensant en la formació d'elits quan en realitat la majoria dels estudiants (70% segons les últimes estadístiques) van a la universitat per millorar les seves perspectives laborals i professionals. Quan un 50% del grup d'edat de població rellevant va a la universitat ja no és possible tenir els mateixos objectius que fa 30 anys. És clar que no pot ser simplement una escola professional, però tampoc pot ser una institució caduca i totalment aïllada de les necessitats de la societat. De tota manera, insisteixo que aquesta és una batalla perduda.

3. Crec que molts empresaris catalans són cada cop més acomodaticis. Volen dur el negoci com si la globalització no els afectés. Simplificant molt, així que les coses es compliquen s'estimen més vendre l'empresa i entrar en el negoci immobiliari en lloc d'afrontar el repte i generar productes de més valor afegit. El cas del tèxtil és simptomàtic. Fa més de deu anys que se sap que a principis del 2005 la Xina es faria amb el mercat del tèxtil tradicional. Hi ha hagut molt de temps per preparar-se, però sembla que ens ha tornat a agafar el toro.